

SHARE

europajska sieć przesiedleń
skierowana do miast i regionów

Ochrona i przyjmowanie uchodźców w Europie

Wspólne oświadczenie wydane przez Międzynarodową Katolicką Komisję ds. Migracji (ICMC) w imieniu Sieci SHARE, podczas konferencji Sieci SHARE (Bruksela, 20 października 2015 r.)

Od marca 2012 r. projekty Sieci SHARE zaangażowały do współpracy działaczy na szczeblu europejskim, krajowym i, co najważniejsze, lokalnym w ponad 20 europejskich państwach. Połączenie wspólnych sił miast, gmin, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, wolontariuszy oraz stowarzyszeń wspierających uchodźców/migrantów zaowocowało w bardziej skoncentrowanych działaniach, które umożliwiły wielu uchodźcom osiedlenie się, integrację i zdobycie niezależności w nowym społeczeństwie, dzięki oferowanej w godny sposób pomocy.

Niniejsze oświadczenie oraz zalecenia i wnioski sporządzone zostały w odpowiedzi na wiele działań i inicjatyw podjętych przez tysiące organizacji i obywateli w całej Europie. Skupiliśmy się przede wszystkim na aspektach lokalnych, dotyczących przyjmowania uchodźców w Europie i procesów integracyjnych, oraz na działaniach i strategiach podejmowanych przez działaczy na wszystkich szczeblach, które mogą w korzystny sposób wpłynąć na osiągnięte wyniki w danym obszarze. Mamy nadzieję, że rozpocznie to konstruktywną dyskusję, która zagwarantuje, że uchodźcy przybywający do Europy będą w stanie z powodzeniem przystosować się do życia w nowej społeczności.

Nowa era ochrony uchodźców

Liczba osób przymusowo wysiedlonych na całym świecie wzrosła do ok. 60 milionów, z których jedna trzecia to uchodźcy. A zatem, świat stanął w obliczu największego kryzysu uchodźczego od czasów II wojny światowej. Na terenie Europy zaobserwowano napływ uchodźców na bezprecedensową skalę, a ich liczba codziennie wzrasta. Niezwykle istotne jest, aby państwa europejskie dotrzymywały swoich międzynarodowych zobowiązań i zapewniały ochronę uchodźcom w czasie kryzysu, zarówno tym przybywającym z Syrii, jak i innych obszarów dotkniętych konfliktami.

Efektywność reakcji ze strony Europy uzależniona jest od przestrzegania zasad solidarności i współpracy pomiędzy państwami europejskimi, państwami członkowskimi Unii Europejskiej oraz państwami, które przyjęły znaczną liczbę osób przesiedlonych. Będzie to wymagało zwiększenia i podtrzymania pomocy dla tych państw, ustanowienia

wewnętrznych mechanizmów ochronnych Unii Europejskiej, takich jak relokacja, oraz rozszerzenia procedur prawnych i bezpieczeństwa - jako uzupełnienie do istniejących programów przesiedlania uchodźców - które umożliwią uchodźcom przejście przez granicę i szukanie ochrony w obrębie Europy.

W celu zagwarantowania, że rozwiązania oferowane uchodźcom i osobom szukającym ochrony w obrębie Europy są naprawdę trwałe, przeformułowanie europejskich strategii i ram politycznych musi uwzględnić uaktualnienie podejścia do kwestii przyjmowania i procesu integracji. Wymaga to zaangażowania działaczy z lokalnych społeczności, szczególnie na obszarze krajów nieposiadających wcześniejszych doświadczeń w przyjmowaniu uchodźców, oraz kontynuowania działań na płaszczyźnie politycznej w celu zapobiegania ksenofobii i pogłębienia świadomości opinii publicznej na temat potrzeby ochrony uchodźców.

Polityka integracji i kontakty partnerskie umożliwiające przyjęcie większej liczby uchodźców.

Społeczeństwo integracyjne gwarantuje jednakowe prawa i możliwości dla wszystkich jego członków, zarówno obywateli jak i nowoprzybytych cudzoziemców. Zapewnienie, że proces integracji odbywa się za pośrednictwem polityki publicznej, strategii planowania przyjęć oraz świadczonych usług lokalnych umożliwi nowoprzybyłym cudzoziemcom, w tym uchodźcom, korzystanie z równych praw, realizowanie swoich aspiracji oraz uczestniczenie w życiu nowej społeczności w sposób korzystny dla wszystkich jej członków.

Wiele europejski państw realizuje politykę skierowaną na organizowanie przyjęć uchodźców, udzielanie im zakwaterowania i umożliwianie integracji w miastach, a także ze społecznościami wiejskimi. Aby efektywniej wspierać proces integracji, strategie działań powinny, o ile to możliwe, brać pod uwagę czynniki takie jak: aspiracje uchodźców i ich plany na przyszłość, powiązania rodzinne, zatrudnienie, możliwości kształcenia oraz sieci wsparcia.

Planowanie, koordynacja i komunikacja.

Zaangażowanie wszystkich interesariuszy, koordynacja, płynna wymiana informacji oraz zwiększanie świadomości to niezbędne elementy udanego przyjęcia i procesu integracji. Połączone razem, mogą sprawić, że obywatele będą wspierać ochronę uchodźców, oraz że zostaną uwzględnione i ukształtowane możliwości lokalnych usług oraz ich gotowość. Aby kraje europejskie mogły przyjąć większą liczbę cudzoziemców, niezbędne jest nawiązanie nowych i innowacyjnych kontaktów partnerskim pomiędzy rządami, lokalnymi władzami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz innymi usługodawcami, które w rezultacie powinny zaangażować szersze grono interesariuszy, w tym kościoły, organizacje pomagające migrantom, stowarzyszenia diaspory, uniwersytety oraz inne instytucje.

Poza standardowymi elementami skutecznej integracji, takimi jak nauka języka, dostęp dzieci do edukacji, zapewnienie opieki medycznej i wsparcia w kwestii zatrudnienia, plany strategii partnerskich, które będą wpływać na skuteczną integrację, powinny odpowiadać specyficznym dla danej grupy uchodźców potrzebom, między innymi tym związanym z traumą i okresem spędzonym bez dostępu do opieki medycznej. Strategie partnerskie powinny również uwzględniać inicjatywy podejmowane przez obywatelskie, które odgrywają główną rolę w poszerzaniu możliwości lokalnych do zapewnienia przyjaznego i gościnnego środowiska.

Zarządzanie wspólnymi oczekiwaniami

Integracja to skomplikowany, dwukierunkowy proces wzajemnej adaptacji, który wymaga czasu. Uchodźcy mogą mieć nierealistyczne oczekiwania wobec nowej społeczności, na przykład w stosunku do oferowanego na wstępie zakwaterowania bądź czasu oczekiwania na zatrudnienie. Członkowie społeczności przyjmującej cudzoziemców również mogą mieć mało realne oczekiwania odnośnie uchodźców, na przykład w kwestii nauki języka lub znalezienia pracy. Dlatego istnieje silna potrzeba zarządzania wspólnymi oczekiwaniami poprzez poprawę w zakresie udzielania informacji przed przyjazdem i w późniejszych stadiach, a także poprzez spotkania uchodźców z obywatelami oraz zaangażowanie we wspólne działania.

Przyjmowanie uchodźców w europejskich miastach

Bezpośredni kontakt z członkami lokalnej społeczności przyjmującej uchodźców może przeciwdziałać izolacji, doskonalić umiejętności językowe, pogłębić poczucie przynależności i pomagać w zrozumieniu lokalnej kultury oraz systemu. Przystwojenie języka jest szczególnie ważnym elementem budowania długoterminowej integracji i stałego osiedlenia, a możliwość używania języka poza salą lekcyjną jest istotnym aspektem nauki.

Obywatele mogą angażować się we wsparcie procesu integracyjnego uchodźców dzięki programom wolontariackim, skupiającym się na niezbędnych potrzebach cudzoziemców zaraz po przybyciu, lub towarzysząc uchodźcom w trakcie procesu integracyjnego aż do osiągnięcia przez nich pełnej niezależności. Wolontariusze mogą podejmować się różnych działań, na przykład pomagać uchodźcom zrozumieć i zdobyć dostęp do wybranych usług, asystować dzieciom przy odrabianiu lekcji, wcielić się w rolę mentora, oferować krótko- lub długoterminowe zakwaterowanie, wspierać rozeznanie lokalne i angażować w wydarzenia sportowe bądź kulturalne. Koordynacja inicjatyw wolontariuszy z organizacjami wspierającymi uchodźców i usługami oferowanymi przez miasta jest niezbędna do zapewnienia dobrej jakości asystentury, która będzie odpowiadać potrzebom uchodźców, jak również uczestniczenie przedstawicieli szerokiego przekroju społeczeństwa w działaniach wolontariackich, które będą odpowiadać zainteresowaniom uchodźców, rozwijać ich zdolności i robić najlepszy użytek z umiejętności.

Inicjatywy podejmowane przez obywateli w ramach wolontariatu są również kluczowym źródłem integracji, szczególnie jeżeli wspiera je władza lokalna. Obywatele mogą organizować elastyczną i szybką pomoc humanitarną, rozpowszechniać informacje i wzywać do działania za pośrednictwem różnych sieci i mediów, oraz zapewniać innowacyjne podejścia i rozwiązania odpowiadające potrzebom cudzoziemców i uchodźców. W Europie, na przykład, tego rodzaju inicjatywy umożliwiły zakwaterowanie nowoprzybyłych cudzoziemców i uchodźców, zaangażowały firmy prywatne do przeprowadzenia szkoleń i zapewnienia stażów zawodowych uchodźcom, oraz zapewniły dzieciom uchodźców dostęp do sztuki, sportu i edukacji.

Inicjatywy podejmowane przez obywateli mogą być *dodatkiem*, jednak *nie mogą zastąpić* instytucji ds. przyjmowania uchodźców oraz dostępu do usług społecznych, i/lub programów integracyjnych. W ten sposób obywatele mogą zbudować poparcie dla integracji uchodźców we wszystkich grupach społecznych oraz wnieść znaczący wkład w powszechne i ciepłe przyjęcie cudzoziemców w miastach.

Zalecenia: Co może zrobić Europa

1. Pomimo obecnie planowanych i wdrażanych europejskich programów relokacji i przesiedleń oraz tego, że ustanowiono mechanizmy finansowania kryzysowego UE, aby wesprzeć zarówno wspomniane programy, jak i regiony otaczające Syrię, nie podjęto rzetelnej dyskusji w sprawie zapewnienia, że uchodźcy otrzymają odpowiednie zakwaterowanie i będą mieli możliwość szybkiej integracji. Aby zapewnić tym programom sukces, zarówno w oczach indywidualnych beneficjentów, jak i europejskiej opinii publicznej, w przyszłych dyskusjach oraz decyzjach podejmowanych na szczeblu europejskim powinno się uwzględnić znaczenie pomyślnych efektów integracji i wnioski wyciągnięte ze wczesnych stadiów wdrażania programu. Integracja ma znaczący wpływ na przyszłość Europy, więc powinna mieć priorytetowe znaczenie przy podejmowaniu działań w ramach Europejskiej agendy dot. migracji.
2. W ramach Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (AMIF), jedynie ok. 20% środków finansowych przeznaczają się na wspieranie działań integracyjnych, co jest nieadekwatnym współczynnikiem przy uwzględnieniu aktualnych potrzeb. Zasadniczo, dofinansowania integracyjne AMIF skierowane są na działania obejmujące wszystkich obywateli państw trzecich, w tym uchodźców. Określona kwota z funduszu integracyjnego AMIF powinna być przeznaczona wyłącznie na wspieranie procesów integracyjnych uchodźców.
3. Miasta, w porozumieniu z partnerami społeczeństwa obywatelskiego i ludnością lokalną, muszą być w stanie określić priorytety w zakresie integracji oraz grupę docelową, ponieważ to właśnie one najlepiej wiedzą, co jest potrzebne dla skutecznej integracji. Bezpośredni dostęp miast do dofinansowań integracyjnych AMIF zagwarantuje, że europejskie fundusze zostaną wykorzystane na

szczeblach lokalnych oraz będą wsparciem dla efektywnych, rozwiniętych lokalnie środków zapewniających integrację i działań priorytetowych.

4. Wolontariat oraz inicjatywy obywatelskie powinny być wspierane, aprobowane i doceniane na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym – między innymi poprzez rozwój polityki integracyjnej, dofinansowywanie projektów koordynacyjnych i narzędzi, mających na celu rekrutację, zarządzanie i zagwarantowanie wsparcia wolontariuszom.
5. Pozyskiwanie i przyznawanie państwom członkowskim europejskich funduszy zajmuje zbyt dużo czasu. Miasta oraz ich partnerzy są bezpośrednimi dostawcami usług z dowiedzioną zdolnością do odpowiedniej reakcji w przypadku nagłego kryzysu humanitarnego. Bezpośredni dostęp do pomocy awaryjnej dla miast, obecnie uniemożliwiony przez regulacje prawne AMIF, pozwoli na o wiele szybsze i efektywniejsze działania, mające na celu zaspokojenie potrzeb humanitarnych uchodźców.
6. Zachodzi wyraźna potrzeba udoskonalenia koordynacji oraz struktur wymiany informacji dotyczących procesów integracji pomiędzy rządami krajowymi, władzami lokalnymi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Europejska wymiana strategii politycznych i praktyk w zakresie integracji powinna koncentrować się na przekazywaniu kompetencji mniej doświadczonym państwom przez kraje z wieloletnią historią przyjmowania uchodźców, natomiast władze lokalne powinny udostępniać zdobytą wiedzę poprzez trening, narzędzia oraz zasoby dla regionalnych i lokalnych działaczy.
7. Priorytetem działaczy na każdym szczeblu powinno być zwiększanie świadomości na temat ochrony uchodźców oraz rzetelna komunikacja dotycząca przysługujących praw i środków wspierających integrację, między innymi poprzez uwzględnianie wymienionych kwestii w programach i polityce przeciwdziałającej dyskryminacji.

SHARE

europajska sieć przesiedleń
skierowana do miast i regionów

Ochrona i przyjmowanie uchodźców w Europie

Wspólne oświadczenie wydane przez Międzynarodową Katolicką Komisję ds. Migracji (ICMC) w imieniu Sieci SHARE, podczas konferencji Sieci SHARE (Bruksela, 20 października 2015 r.)

Podpisano:

European networks:

- European Council on Refugees & Exiles (ECRE):

- Jesuit Refugee Service (JRS) Europe:

International organisations

- United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR)

- International Organization for Migration (IOM):

Austria

- Refugees Welcome Austria

Czech Republic

- Burma Centre Prague

Poland

- Refugee.pl Foundation

